

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

P. n. naročnikom in čitateljem „Dol. Novic“.

Sedanje uredništvo „Dol. Novic“ se posebno trudi, da priobčuje poleg strokovnih člankov obilo zanimivih novic iz vse Dolenjske. V tej zadevi ima na razpolago precejšnje število stalnih dopisnikov. Akoravno je uredništvo izdalo do sedaj šele štiri številke, vendar je slišalo in prejelo že od mnogih bralcev „Dol. Novic“ pohvalo. Vse to napolnjuje uredništvo z nado, da se bode število naročnikov povzdignilo na tisto množino, kakor je bila pred leti; zato pa noče štediti ne z žrtvami in ne s trudom, da se to upanje uresniči. V mislih ima namreč, da kakor hitro se število naročnikov povzdigne, se bode list povečal in sicer za sedanjo malo letno naročnino, bodisi, da bodo „Dol. Novice“ izhajale po trikrat na mesec, bodisi, da se jim vsebina za celo polo poveča. To je tedaj v prvi vrsti odvisno od naročnikov. — Da se ta namen čim preje uresniči, vabi s tem uredništvo „Dol. Novic“ vse zavedne gospodarje na Dolenjskem, kakor vse dosedanje častite naročnike od blizu in daleč, da v obilnem številu podpirajo z naročitvami in priporočajo „Dol. Novice“.

V ta namen prilaga upravništvo že današnji številki položnice poštne hranilnice za vse one cenjene naročnike, kateri navadno pošiljajo po pošti naročnino. Vljudo prosimo, da bi blagovolili prav kmalu vposlati 2 kroni za „Dol. Novice“ za celo leto 1908. — Tiste naročnike pa, ki so z naročnino zaostali, prav lepo opomnimo na njihovo dolžnost, naj nam takoj vpošljejo zaostalo naročnino, in naj tudi ob enem ponovijo naročbo za drugo leto. — Kdor pa ima naročnino plačano že za l. 1908, naj pa blagovoli položnico ponuditi svojemu sosеду ali prijatelju, da se tudi on naroči lahko brez vseh drugih poštnih stroškov. — Sploh pa naj velja tudi za častite naročnike „Dol. Novic“, da se plačuje list naprej in ne nazaj, kakor imajo to vpeljana vsi drugi časopisi.

Uredništvo in upravništvo „Dol. Novic“.

GOSPODARSTVO.

Belokranjska železnica in belokranjsko kmetijsko gospodarstvo.

Dognano dejstvo je, da se bo gradila železnica, katera bo Belokrajino z Novim mestom, Karlovcem in Dalmacijo spojila. Čast! Hvala vsem tistim, katerim gre zasluga za to dosego. Z novo železnico nastopi za Belokranjsko nova gospodarska doba. Belokranjska, katera

je bila do sedaj vsled pomanjkanja železniške zveze svetu, to je, svetovnemu prometu takorekoč zaprta, se po novi železnici svetu otvori. Vse obratne razmere, osobito pa kmetijsko-gospodarske, se bodo vsled tega spremenile, predrugačile. Da se pa to poslednje istinito, in sicer v veliko korist Belokrajini zgodi, kakor hitro mogoče zgodi, neobhodno potrebno je seveda, da Belokranjci svoja kmetijska gospodarstva predrugačijo, da jih prilagodijo današnjim naprednim zahtevam. V „Slovincu“ št. 259. z dne 9. t. m. svetuje nekdo pod naslovom: „Bela Krajina z ozirom na novo železnico“, da bi se morala tamošnja „kurjareja“ preosnovati, na združno podlago postaviti. Nočemo oporekati, da bi ne bila kurja reja za Belokranjsko istinito panoga precejšnega gospodarskega pomena, osobito, ako bi se isto v smislu, razodetem v navedenem časniku, preuredilo. Na vsak način pa hočemo in moramo trditi, da ni kurjareja tista kmetijska panoga, za katere preureditev in pravo povzdigo bi se moralo v Belokrajini pred vsem skrbeti. Belokranjska oblagodarjena je s podnebjem, kakoršno je za dve veliko, da neprimerno veliko večje važnosti kmetijski panogi, nego je kurjareja, najugodnejši, in ti ste: vinarstvo in sadjarstvo. Belokrajina ima podnebje, katero stoji, kar se ugodnosti za vinarstvo tiče, zelo v sredini med onim vipavske doline — katero je že odločno italijanskega značaja in — pa onim ostale dolenjske vinorodne dežele. Kar se pa belokranjskega podnebja glede ugodnosti za sadjarstvo tiče, je pa ono še ugodnejše memo vipavskega, to osobito zato, ker Belokranjska burje nima. Ugodnejše kakor v ostalem delu Dolenjske je pa belokranjsko podnebje sadjarstvu odločno zato, ker je veliko milejše, osobito kar se zime tiče. Na Belokranjskem je mogoče pridelovati razun najžlahtnejših namiznih jabolk tudi najžlahtnejše namizne hruške, marelice, breskve, katere drugod po Dolenjskem kaj rade pozebvajo.

Belokranjska, kakor tudi vipavska dolina, sloveli sti že od nekdaj zaradi pridelovanja kaj dobrih, osobito jako močnih vin. Toda z občnim napredovanjem človeštva v današnji dōbi hitrih prometnih sredstev železnic, predrugačilo se je marsikaj tudi glede človeškega okusa, kar se jedi in pijače tiče. Kar se je znabiti še pred 50. leti za dobro, ja mogoče še celo za fino smatralo in vsled tega tudi dobro plačevalo, se dandanašnji obsoja in le slabo plačuje. In sem spada med kmetijskimi pridelki ravno — vino. Dokler nismo imeli v naših krajih še železnic, se niso upeljevala k nam ptuja vina, milega ljubkega značaja. Tedaj čislalo se je najbolj domače vipavsko in belokranjsko vino, katero je bilo močno, to je, alkohola bogato, ne kislo, pač pa trpko, trdo,

zagatno, kakor pravimo. Trpko, trdo, zagatno bilo je pa takrat belokranjsko kakor tudi vipavsko vino zato, ker se je o času trgatve mošt veliko predolgo s tropinami vred kipeti pustilo. Dandanašnji se že tudi pri nas, osobito kar se bolj inteligentnih slojev vinskih povživalcev tiče, vina milega okusa išče, da, zahteva, trda, zagatna se pa obsoja, zanemarja. Da je temu istinito tako, dokazuje nam najjasnejše pač vipavska dolina. Čez 30 letno prigovarjanje, nasvetovanje strokovnjakov, da naj že vendar Vipavci opustijo napravo trdih vin, so se konečno, ko so se prepričali, da so njih vina kljub železnici od leta do leta težavnejše v denar spravljali, udali, in lotili so se, če ne ravno vsi, pa vsaj napredni, naprave milega vina, napravljenega brez vsega kipenja na tropinah. In kaj je posledica temu?

Kakor nam časniki poročajo, imajo letos Vipavci čuda dosti vina, pa vendar gre kaj hitro v denar. In kdo ga kupuje, kam se ga speljuje? Na Češko, v Galicijo, da, še celo v vinorodno Spodnjo Avstrijo. En sam dunajski vinski trgovec, Weber po imenu, nakupil ga je že baje čez 4000 hektolitrov. Da, še celo dunajski župan, slavni mož Lueger, se je letos za svojo osebo z vipavskim vinom previdel. Toda vse to vino je milega okusa, ljubega značaja, kajti ono je napravljeno po strogo nemškem načinu brez vsega kipenja na tropinah. Za trdo, zagatno, po starem načinu napravljeno vino se nihče ne zmeni.

In kar so napredni vipavski vinogradniki storili, potrebno je, da tudi belokranjski ukrenejo. V Belokranjski je bilo vinarstvo vedno poglobljena kmetijska panoga, in to ostati ima tudi v bodočnosti; toda, da bo nova belokranjska železnica tamošnjemu vinogradništvu blagotvorna, potrebno je pred vsem, da se tamošno kletarstvo bistveno preosnuje, da se tamošnje napravo vina po zgledu Vipavcev premeni. Belokranjska vina se bodo po železnici brezdvomno lahko prav živahno izvažala, ali postati morajo družega značaja, postati morajo mila. In na to je treba že zdaj delati pričeti, ne pa znabiti šele čez leta in leta, potem ko bo železnica že stekla, kakor je to v vipavski dolini slučajno bilo. In že zdaj treba je na Belokranjskem tudi v namen povzdige tamošnjega sadjarstva delati pričeti. Vsaj dve drevesnici bi morali biti na Belokranjskem kakor hitro mogoče ustanovljeni, bodisi okrajne ali kmetijske družbe last, v katerih bi se žlahtna sadna plemena, pred vsem namizne hruške, marelice in breskve izgojevale ter kmetovalcem razdajala. Belokranjsko sadjarstvo bi zamoglo z vipavskim tekmovati. Belokranjsko sadje izpeljavati bi se moralo daleč čez meje naše domovine, ali v to svrhu treba prave in ročne resnobe, ne pa dolgoletnega, takorekoč naravnega razvitka. Ne šele toliko let po dovršeni belokranjski železnici naj bi se začelo na njeno izkoriščenje šele misliti, ampak še pred njenim otvorjenjem.

—1—

Reja kuretnine po zimi.

Če hočeš pri kuretnini imeti ugodne vspehe, moraš to živad tudi po zimi primerno rediti. Po zimi je paziti zlasti na to, da imajo kokoši pripravno pičo in zadosti gorke kurnike. Pri piči je važno, da dobe kokoši različen živež, da dobe rastlinske in živalske snovi, potrebne za proizvajanje krvi in tolšč. Samo zrnje je pre-

drago in neprimerno. Kokoši potrebujejo namreč tudi živalskih snovi. Po leti jih dobe dosti, ker pobirajo raznovrsten mrčes in drugo golazen. Po zimi jim pa tega manjka, zato jim moramo sami skrbeti za tako pičo. Najbolj storimo v tem pogledu, če jim dajemo vsak dan nekoliko mesne moke ali pa nekoliko Fattingerjeve piče.

Ugodnejši vspeh imamo tudi pri tej reji, ako dajemo namesto samega zobanja nekoliko mehke piče, to pa zaradi tega, ker je taka piča ceneja kakor zrnje, pri vsem tem pa prav prikladna. Pokladanje mehke piče se priporoča najbolj za jutranje krmljenje. Za mehko pičo se daje navadno kuhan krompir, kateremu se primešajo otrobi. Prav ugodno vpliva v zimskem času pa tudi drobna rezanica suhe detelje ali deteljni sempir, ki se v ta namen že na predvečer v škafu popari in pusti čez noč pokrit, da ga puh prevzame in zmehča. Tako pripravljena detelja je najboljši nadomestek za poletno travo in daje okusna jajca z lepo rumenim in okusnim rumenjakom.

Ena kokoš potrebuje poprek na dan po zimi sledečo krmo in sicer: 1.) Zjutraj: 50 gramov krompirja, 20 gramov otrobov, 10 gramov detelje, 10 gramov mesne moke. (Mesna moka stane okoli 40 vin. kilo.) — 2.) Popoldne: 40 gramov turšičnega zrnja. Seveda je treba v zimskem času skrbeti, da so tudi kurniki dosti topli in se kuretnina zadosti izprehodi. Prepogostoma trpi ta živad pri nas zaradi tega, ker prezeba po noči v slabih in lahkah kurnikih. To je velika napaka, katero bo treba tudi pri nas odpraviti. Ko bi imeli za zimo bolj tople kurnike, gotovo bi nam kokoši več nesle in dajale na ta način več koristi kakor jih imamo sedaj.

—r—

Sleparjenje s Tomasovo žlindro.

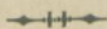
Nekteri trgovci, zlasti eden iz Trsta, ponujajo pri nas na Kranjskem in na Primorskem Tomasovo žlindro po 5 K 75 h 100 kg postavljeno na kolodvor v Trstu in pravi, da je ta žlindra 17 do 19 odstotna. Kdor pozna kupčijo s tem blagom, tisti ve, da je ponujanje žlindre, ki more imeti 2 odstotka manj ali več fosforove kisline, samo na sebi že čisto navadno sleparstvo. Če tržaški ali kateri drug trgovec ponudi 17 do 19 odstotno blago, potem sme kupec biti zagotovljen, da bo dobil v najboljšem slučaju le 17 odstotno blago, kajti 19 odstotna žlindra je danes za 67 vinarjev dražja kakor 17 odstotna. Iz tega sledi, da je omenjanje 19 odstotkov le limanica, ki nanjo kmete lovijo. Mi n. pr. dobro vemo, da danes v Trstu sploh ni nobene druge žlindre kakor samo 16 odstotna, in če kak tamošen trgovec pošlje 17 do 19 odstotno blago, bo prav gotovo v resnici poslal le 16 odstotno. C. kr. kmetijska družba ožigosa to sleparjenje s Tomasovo žlindro v dogovoru z „Gospodarsko zvezo“ v Ljubljani in torej svari kmetovalce pred takimi trgovci in agenti s Tomasovo žlindro. Imenovana zastopa jamčita za vsebino fosforove kisline od prodane Tomasove žlindre in zato imata oba iste cene, ki so danes sploh mogoče, in je izključeno, da bi kdo na pošten način mogel Tomasovo žlindro ceneje oddajati. Kdor torej noče biti osleparjen, ta naj ne kupuje Tomasove žlindre od ožigosanih trgovcev in agentov ter naj se rajši obrne do kmetijskega zastopa, kamor je včlanjen.

Lepa prihodnjost mladeničev.

Čestokrat se dogaja, da marsikateri mladenič dovrši nekaj razredov srednjih šol, potem pa iz bodisi katerikoli vzrokov ostane doma, ter ne ve kaj pričeti.

V naši deželi mlekarstvo jako lepo napreduje, ustanavlja se vedno več mlekar, a žalibog primanjkuje spretnih, umnih, dobrih mlekarjev. To pa je v veliko kvaro razvoju mlekarstva, ker mlekarske zadruge le tedaj dobro uspevajo, če imajo dobre, teoretično in praktično izvežbane mlekarske moči, ki so pridne, zanesljive, delavne, skrbne, razumne ter delujejo samostojno in znajo dobro pisati in računati. Prav mnogo kranjskih mlekar deluje slabo edinole radi slabih mlekarjev. V večjih mlekarstvih so bili primorani nastavljeni tuje mlekarske voditelje, ker ni bilo najti sposobnih mlekarjev-domačinov. V naši deželi je mnogo pridnih in zanesljivih mladeničev, ki bi prišli k dobremu kruhu, ako bi se posvetili mlekarstvu, kajti dober mlekar zasluži mesečno 80 do 100 K. Vrhutega pa bi si tak mladenič še po strani kaj zaslužil pri posojilnicah in raznih zadrugah, katerih je mnogo po deželi. Stroški za izobrazbo mlekarja pa tudi niso posebno veliki. Mladenič, ki se hoče posvetiti mlekarstvu, se mora najprvo nekaj mesecev učiti v kaki večji, bolj urejeni mlekarni. Ko konča pouk v taki mlekarni, vstopi lahko v mlekarsko šolo na Vrhniki, ki se otvori dne 1. aprila 1908 in bode trajala 5 mesecev. Pouk na tej šoli bo brezplačen, nekateri učenci pa dobe še celo podporo za hrano. Dobro je, da je tak mladenič dovršil kako kmetijsko, meščansko ali nekaj razredov srednje šole, toda neobhodno potrebno to ni.

Mladeniči, ki se hočejo posvetiti mlekarstvu, naj se zglase pri „Zvezi mlekarskih zadrug“ v „Mlekarski zvezi“ v Ljubljani, oziroma pri mlekarskem nadzorniku v Ljubljani in sicer osebno ali pismeno, kjer dobe vsa potrebna pojasnila. Prosimo pa tudi mlekarske zadruge, naj nam sporoče, če je katera izmed njih voljna sprejeti kakega učenca v pouk. Cenjene rodoljube pa prosimo, naj blagovole opozoriti sposobne mladeniče na ta razglas.

Domači hranilniki.

Mestna hranilnica novomeška začela bo že meseca novembra poslovati z domačimi hranilniki. Pojasnilo o tem so „Dol. Novice“ že v zadnji številki prinesle, danes pa prineseemo

Določila o izdaji domačih hranilnic pri mestni hranilnici v Novem mestu.

Mestna hranilnica v Novem mestu je otvorila domače hranilnice z namenom, občinstvu priliko dati, tudi najmanjše zneske nemudno hraniti in drugačno porabo zabraniti.

Vsakomur, kdor zahteva in vloži najmanj štiri krone, izroči mestna hranilnica zaprt kovinast hranilnik, ki ostane last hranilnice, in pa hranilno knjižico. Ključek od hranilnika hrani mestna hranilnica. Ena in ista oseba sme le en hranilnik z dotično knjižico imeti, katero oboje je z enako številko zaznamovano ter se ima knjižica vedno glasiti na ime vlagatelja.

Hranilnica ni zavezana, prepričati se, če je oni, ki dvigne delno ali celo vlogo iz knjižice, nje pravi lastnik. (§ 19. hranilničnih pravil.)

Vsaka vložna knjižica, ki se k domačemu hranilniku izda, ima na naslovnem listu to pripomnjeno ter so za ta promet veljavne določbe pridejane. Na strani za pridržke namenjeni, ima napisana biti številka hranilnika ter svota, ktera je pridržana (vinkulirana) v prid mestne hranilnice v Novem mestu kot varščina za vrnitev nepoškodovanega hranilnika. Pridržani znesek se ne izplača, dokler se hranilnik ne vrne in sicer v porabnem stanu. Ali je hranilnik poražen ali ne, odloči hranilnično ravnateljstvo in ni proti tej odločbi nikakoršne pritožbe.

Mestna hranilnica si pridržuje pravico, neporabne hranilnike strankam odvzeti in se s pridržanim zneskom odškodovati; istotako sme take hranilnike odvzeti oziroma razveljaviti, kateri niso bili tri leta hranilnici dostavljeni.

Na vložno knjižico, izdano za hranilnik, se sprejema samo po hranilniku nabrani denar. Ako stranka neha hranilnika se posluževati, pa vsega izplačila ne zahteva, se ji mora kljub temu knjižico odvzeti in ji dati navadno vložno knjižico. Obrestovanje vloge v tem slučaju ne sme prenehati.

Hranilniki se odpirajo in izpraznjujejo ob navadnih uradnih urah. Hranilnica pa si pridržuje pravico, določiti za odpiranje hranilnikov posebne ure in gotove dni, ob katerih je manj prometa. Take omejitve prometa se nanašajo najmanj en mesec poprej v hranilničnih prostorih.

Hranilnik se odpre in denar prešteje vpričo stranke, a le takrat, če ima stranka seboj dotično vložno knjižico. Ako znaša denar vsaj eno krono, se vpiše v knjižico; če pa ni toliko v hranilniku, se nabrani denar zopet nazaj v hranilnik vloži, zapre in stranki izroči. Nedopustno je, stranki izplačati ves v hranilniku se nahajajoči denar ali del istega; tudi se ne izvrši izplačilo na vložno knjižico takega dne, katerega se je kaj vložilo; vse druge dni pa se zamorejo vloge dvigniti do pridržanega zneska štirih kron.

S hranilnikom vloženi denarji se obrestujejo po vsakokratni obrestni meri mestne hranilnice.

S temi določili o izdaji hranilnikov se prav nič ne izpreminjajo določila pravil mestne hranilnice glede pravnega razmerja med hranilnico in vložniki, zato veljajo tudi za vloge, opravljene z njimi.

Politični pregled.

Pred vsem z veseljem zaznamovamo lep uspeh, ki ga nam je pridobila Slov. ljudska stranka na šolskem polju — naravnost nepričakovano. Dolgo let že želimo in zahtevamo, naj se naše srednje šole poslovenijo; ali bilo je brez uspeha. Sedaj pa so naši poslanci kar naenkrat dosegli, da se polagoma poslovenijo popolnoma obe gimnaziji v Ljubljani, pa novomeška in kranjska gimnazija. Na nižji gimnaziji se bo podučevalo vse slovensko, na višji pa le nemščina, zgodovina in matematika v nemškem, vse drugo tudi v slovenskem jeziku, da si naši mladeniči popolnoma pridobe znanje tudi tega jezika, ki je izobražencu pri nas gotovo potreben.

Nekoliko pelina nam je med sladko vino vlada res primešala: vstanovi se v Ljubljani popolno nemška gimnazija. Ta bi nam utegnila škodovati, ako bodo Slovenci tako neumni, da bodo na ta zavod svoje sinove vpisovali; če se pa to ne bo zgodilo, potem smemo

Nemcem to šolo prav privoščiti — saj bo imela malo dijakov!

Dalje dobimo v Ljubljani slovensko trgovsko šolo, ki nam je potrebna kakor ribi voda, — in idrijska realka se gotovo podržavi, kar je zlasti za Idrijo velikanškega pomena.

Vse govori in piše o nagodbi z Ogrsko. Jo bode-li državni zbor sprejel ali ne. Vše zadnjič smo povedali, kolike važnosti je ta pogodba za nas radi belokranjske, hrvatske in dalmatinske železnice. Ako bi padla pogodba, bi gotovo po vodi splavala tudi ta železnica; kajti med obema državama bi nastal v tem slučaju gospodarski boj do skrajnosti: mi ne bi hoteli zidati železnice v severu med Ogrsko in Šlezijo, ki jo zahtevajo Mažari — ti pa ne hrvatske do Metlike in Dalmacije, brez te pa je belokranjska od Novega mesta dalje nemogoča. In vendar je sklenil jugoslovanski kljub, da bo glasoval zoper nagodbo. V tem kljubu pa je poslanec ljubljanskega mesta in drugi slovenski 4 liberalci, ki bodo morali toraj vsaj posredno delati zoper belokranjsko železnico. Bog vedi, bodo li njih volilci res tako slepi, da tega ne bodo videli?

Naša sreča je, da bo pogodba vkljub temu nasprotstvu sprejeta. Zahvaliti se imamo zato pred vsem spretnosti ministrskega predsednika Becka. Posrečilo se mu je ministrstvo tako preosnovati, da bodo velike stranke glasovale za nagodbo.

Odstopili so poljedelski minister grof Auersperg, trgovinski minister Foršt ter ministra dr. Pacak in dr. Prade. Poljedelstvo prevzame dr. Ebenhoch, trgovino Čeh dr. Fiedler, dalje so ministri dr. Gessman, krščanski socijalec, nemški minister Peschka in češki minister Prašek. —

Vlada obeta nekaj več pravic Rusinom na visoki šoli v Lvovu — a sedaj se grozno jeze Poljaki-dijaki.

Finančni minister Korytkovski namerava državni zbornici predložiti predlog, da naj se obdačijo avtomobili z 200 do 260 K za avtomobil. Kmetje gotovo ne bodo hudi na ta davek.

V Italiji so na več krajih našli velike množine orožja, ki so ga baje skrili poljski delavci, da bi se vzdignili zoper državo s krvavim uporom.

Nad Belgradom na Srbskem je razglašeno obsedno stanje, ker je zborovalo nad 3000 ljudi, ki so zoper sedanjo vlado. Socijalni demokrati pa so se stopili s policijo, ki je hotela zabraniti njih demonstracije zoper vlado.

Francozi dalje s silo izganjajo nune iz njih samostanov. Strašno se mora Francija slabotno počutiti, da se boji žensk, ki se boré le — z rožnim vencem. S tem ostudnim bojem samo ljudstvu mečejo pesek v oči, ker nočejo skrbeti za zavarovanje delavskih mas, ne upeljati osebnega davka, ker bi to zadelo bogatine!

Mažari s Slovani grozno kruto ravnaajo. Izvrstnega slovaškega župnika, ki pa je bežal, so obsodili v ječo. Ljudstvo se je o priliki posvečenja nove cerkve zanj potegnulo v hrupnem shodu. Uradniki so ukazali orožnikom na ljudstvo streljati. Veliko ljudi je bilo ranjenih ali celo ubitih. Hrvatskega poslanca Potočnjaka so izključili od 30 sej, ker jim je povedal prebitko resnico.

V Črni Gori se je nekaj brezvestnih Srbov zarotilo zoper kneza. K sreči so zaroto odkrili.

Nemški cesar je šel s cesarico na Angležko. Zatrjuje se, da je zelo hripav ter se boje, da bi utegnil dobiti vratno bolezen, za kakoršno je umrl njegov oče.

Ruska 3. duma je sklicana na 14. t. m. Upati je, da bo delala mirno in vspešno.

Obrtnikom — rokodelcem v prevdarek!

(Konec.)

Da privabimo takoj od začetka razvoja čim več odjemalcev za obrtne izdelke, moramo zato že sedaj skrbeti in si omisliti naprave, katere so edino pogoj za obstanek obrtnega stanu. Po izkazu statistike naše obrtne zadruge imamo v sodnem okraju novomeškem čez 35 krojačev. Dokaj od teh je navezanih že sedaj na naročbo trgovcev s tem, da jim delajo za slepo ceno, dobček, dvojnega pa ima trgovec: prvič od izdelka in drugič od materiala, ki ga ob enem proda. Ako ne bodejo sedanji trgovci zadostovali za naraščajoči promet, in če bode krojač raje vzel „kramp“ v roke nego šivanko, bode nastalo pomanjkanje obrtnih izdelkov. Kaj sledi temu? Žid, ki vsako priložnost porabi, porabil bode tudi to in se naselil. Ko se pa jedenkrat žid naseli, se nerad umakne. Kake izdelke in po kaki ceni bode prodajal, to si lahko vsakdo misli, če je le enkrat občeval, ne da bi kaj kupil od žida. Kaj preostaja našim krojačem, ki sedaj mirno in zadovoljno živijo? Napraviti si je lahko sodbo, in ta je: izginili bodejo drug za drugim s površja. Čevljarjem in mizarjem preti enaki pogin, ako se ne bodejo pravočasno zdramili in se zavzeli že za osnovane strokovne zadruge.

Nikakor pa ni dovolj, da si osnujemo strokovne zadruge, ker ime, da smo člani, zadostuje nam sedanja skupna zadruga, katere odbor se čuti jako zadovoljnega, stem, da vse spi, če so tudi člani stem zadovoljni, naj sodijo sami. Z osnovanjem moramo tudi delati nato, da si nabavimo skupno važne surovine direktnim potom iz tovarne, ako hočemo tekmovali s tovarnami. Izdelke pa zopet v skupno zalogo oddajati, v katerej so na prodaj kot domač izdelek. Ako tega niso zmožni obrtniki jedne stroke izvršiti, naj se zavzamejo čevljarji in krojači skupno, ter naj privzamejo še kako sorodno obrtne izdelke v svojo zalogo. Nikdo naj se ne straši s tem, da se kaj enakega ne more zgoditi. Res je, da manjka poguma in spretnosti ali sčasoma, ko se z malim prične, se vse prilagodi, da se v večjem obsegu lahko izvršuje. Tudi za potrebni kapital se je v tem smislu preskrbelo. Osnovano se je v Ljubljani „Obrtno kreditno društvo“, kateremu namen je, da bode preskrbovalo z denarjem take koristne obrtne naprave in dajalo cenena posojila na take izdelke, katere posameznik vloži v zalogo. Vlada sama ima resen namen podpirati take naprave, ker se naslanja na izrek izvedencev, da se bode obrtni stan vzdržal le na ta način na površju. S tem gotovo ne bodejo zadovoljni oni obrtniki, kateri imajo že sedaj lastne zaloge, bodisi v trgovskem ali obrtnem smislu, ali to naj nikogar ne moti, kajti „dve“ je vedno več nego „jedna“; vsak naj si pomaga sam sebi, in to kar sam sebi želiš, želi tudi drugim! Naša zadruga ima 7 članov opekarjev (ceglarjev), jedna sama tovarna jih bode vničila, in sicer s tem, ko oni ne bodo mogli z ročnim izdelovanjem s tovarno tekmovali. Ako bi se pa teh samo štiri združilo svoječasno, napravili bi si bili lahko tovarno z vladno podporo in obstanek bi jim bil zagotovljen. Še je čas, z ozirom na podaljšanje dolenske železnice, da si opekarij okoli Straže omislijo tovarno, ker tudi teh izdelek se bode brezdvomno lahko spravil v promet. Iz navedenega sprevidi slednji obrtnik, če ima le malo ozira na razvoj lastnega stanu, da je skrajni čas pričeti z marljivim delom v opisanem smislu za blagostanje lastnega stanu. Po toči zvoniti je prepozno, veli star pregovor. Želja pisca je tudi edino ta, da se pravočasno in kaj koristnega izvrši v obče gospodarsko blagostanje, pred vsem pa obrtnemu stanu, v to izvršitev pomagaj Bog in zavednost obrtnikov! —č.

LISTEK.

Zrno kakor kurje jajce.

(Ruska pripovedka.)

Nekoč so našli otroci na klanecu nekaj kakor kurje jajce z liso posredi in podobno zrnu. Videl je to pri otrocih popotnik, kupil za groš, nesel v mesto in prodal carju za dragoceno redkost.

Pozval je car modrijane, velel jim preiskati, kaj je to, jajce ali zrno? Mislili in mislili so modrijani — odgovoriti niso mogli . . .

Ležalo je to na oknu; priletela je kokoš, začela kljuvati, — izkljuvala luknjo; vsi so razvideli, da je zrno. Prišli so modrijani in dejali carju: To je rženo zrno.

Car se je začudil; ukazal je modrijanom zvedeti, kje in kedaj se je rodilo to zrno. Mislili in mislili so modrijani, iskali v knjigah, — a ničesar niso našli. Prišli so k carju in mu rekli: „Ne moremo odgovoriti. V naših knjigah ni ničesar o tem napisanega; treba je vprašati kmete, ni li kateri slišal, kedaj in kje so sejali tako zrno?“

Poslal je car posle, ukazal privedi k sebi jako starega kmeta.

Poiskali so starčka, privedli ga k carju. Prišel je blede, brezzobi starček in s težavo je vstopil na dveh berglah.

Car mu je pokazal zrno; a starček ne vidi več, nekako na pol ga je razgledal, na pol z rokami otipal. Začel ga je izpraševati: „Ali ne veš, očka, kje se je rodilo tako zrno? Nisi li sejal takega žita sam na svojem polju? Nisi li v svojih letih kje kupoval takega zrna?“

Starček je bil gluha, komaj je slišal, še težje razumel. Začel je odgovarjati: „Ne — pravi — na svojem polju nisem sejal takega žita, nisem ga žel, nisem ga kupoval. Ko smo kupovali žito, bilo je vedno tako majhno zrno. A treba je — pravi — vprašati mojega očeta, morda je on slišal, kje je zorelo tako zrno.“

Poslal je car po starčkovega očeta, velel ga privedi k sebi. Prišel je starček na jedni bergli. Starček je še videl in dobro pregledal. Car ga je vprašal: „Ali ne veš, starček, kje je zorelo tako zrno? Nisi li sejal takega žita na svojem polju? Nisi li v svojih letih kje kupoval takega zrna?“

Dasi je bil starček nekoliko gluha, slišal je vendar boljši nego sin.

„Ne — pravi — na svojem polju takega žita nisem sejal, nisem žel. A tudi kupoval ga nisem, ker ob mojem času še v tovarnah ni bilo denarja. Vsi smo živeli s svojim žitom, po potrebi smo pa drug drugemu posojevali. Ne vem, kje je zorelo tako zrno. Dasi je bilo naše zrno večje in žito bogatejše nego sedanje, a takega nisem še videl. Slišal sem od očeta, da je rodilo v njegovih časih žito boljše nego naše, bilo je bogatejše in večje. Njega je treba vprašati.“

Poslal je car po starčkovega očeta. Našli so tudi deda in ga privedli k carju. Prišel je k carju starček brez bergelj, prišel je lahko, oči so se mu svetile, govoril je jasno.

„Davno — pravi — nisem videl starega žitica!“ Ugriznil je ded zrno in pa žvečil.

— To je isto — pravi.

„Povej mi, dedec, kje in kedaj je zorelo tako zrno? Ali si sejal tako žito na svojem polju? Ali si ga morda v svojih letih kupoval kje pri ljudeh?“

In rekel je starček: „Tako žito je v mojih časih vedno rastlo; s tem žitom sem vedno živel sebe in družino. To zrno sem sejal, to sem žel, to mlatil.“

In vprašal je car: „Povej mi, dedec, si li kje kupoval tako žito, ali si ga sam sejal na svojem polju?“

Starček se je nasmehnil. — „V mojih časih, pravi, si nihče ni mogel izmisliti takega greha, da bi žito prodajal, kupoval. Denarja nismo poznali, žita pa so imeli vsi dovolj.“

In vprašal je car: „Tako, pa mi povej, dedec, kje si sejal tako žito in kje je bilo tvoje polje?“

In rekel je ded: „Moje polje je bila vsa zemlja božja. Kjer sem oral, tam je bilo polje. Zemlja je bila svobodna, nihče se je ni lastil, naš je bil le — trud.“

„Povej mi še dvoje“ — pravi car: „Prvič, zakaj je prej zemlja rodila tako žito in sedaj ne več? Drugič, zakaj hodi

tvoj vnuk z droma berglama, tvoj sin z jedno, a ti, glej, prihajaš povsem lahko: oči se ti svetijo, zobe imaš trdne, govoriš jasno in prijetno?“

In dejal je starček: „To dvoje je postalo zato, ker so ljudje prenehali živeti s svojim trdom ter začeli po tujem hrepeneti. Nekdaj nismo živeli tako, nekdanj smo živeli pobožno: svoje smo posedovali — tujega se ne posluževali.“ —

Trasiranje „Belokranjske železnične proge“.

Vsi slovenski časopisi so priobčevali v zadnjem času razne strokovne članke o Belokranjski železnici. Dan na dan čitamo poleg tega toliko v teh, kakor tudi v mnogih nemških listih dnevne novice o nameravanem trasiranju te železnične proge. Umevno je, da se občinstvo zanima za te podatke. Marsikateri sklepa na njih podlagi, kako si bode okoristil ta položaj, bodisi, da bode kaj zemljišča prodal, bodisi, da bode pričel novo podjetje, bodisi, da s tem pridobi njegova posest na vrednosti i. t. d. Hvaležni bi morali biti tedaj tem poročilom. Edine „Dolenjske Novice“, dasi izhajajo v Novem mestu, so bile molčeče, čeravno bi bila njih časnarska dolžnost, da bi o tem največ poročale ter da bi občinstvo najbolj obsežno in najtemeljiteje o vsem pravočasno seznanjevale. Zakaj „Dolenjske Novice“ o tem najmanj poročajo, sledi iz tega vzroka: Uredništvo se je na merodajnem mestu samo informiralo o tem, kod bode izpeljana proga Belokranjske železnice in je dobilo o tem odgovor, da se sedaj še nikakor ne dá reči, kod se bode ta proga trasirala. Le toliko je resnice, da se bode izdelalo več načrtov, po katerih je mogoče, da se bode zidala železnica. Šele, ko bode železnično ministrstvo odobrilo in potrdilo enega teh načrtov, ali ga morda celo spremenilo, bode gotovo, kje in kod se bode železnica zidala. Vse poprejšnje novice so sama ugibanja, ki zamorejo postati resnica ali pa ne. Kdor bi tedaj na njih uresničenje z gotovostjo računil, ker jih je bral v tem ali onem časopisu, bi se lahko sebi na škodo zelo varal. Ker pa je zidanje te železnične proge za vso Dolenjsko, zlasti pa še za Belokranjsko največjega gospodarskega pomena, šteje si uredništvo „Dol. Novic“ v svojo posebno nalogo, da bode ono vsikdar o tem vse poročalo, kar bode kot resnično izvedelo in kar bi utegnili koristiti našim gospodarjem ob tej prog. Razna ugibanja; puhle šale in dovtype pa ne bode prinašalo; to prepušča drugim poročevalcem. Toliko si šteje ono v dolžnost, da opozarja na to svoje častite naročnike in bralce.

Domače vesti.

(Podeljena je župnija) Predvor preč. gospod Fr. Lakmayerju, župniku pri Sv. Joštu nad Vrhniko.

(Prememba pri uradništvu.) Prestavljen je iz Novega mesta v Ljubljano k davčni administraciji davčni asistent g. Rudolf Delhunja. — Imenovan je namestniški koncipist g. Friderik Loger, rodom Novomeščan, okrajnim komisarjem v Zadru. — Okr. živinozdravnik g. Maks Paulin v Črnomlju je imenovan višim živinozdravnikom.

(Osebnosti.) Državnemu pravdniku v Ljubljani g. dr. Fr. Trenzu je podelil cesar red železne krone tretje vrste. — Deželni sodni svetnik v Novem mestu g. Albin Smola je dobil naslov in značaj višjega dež. sod. svetnika.

(Kot probekandidat) je vstopil na novomeški gimnaziji g. J. Schweiger, ki je meseca oktobra t. l. napravil izpit iz matematike in fizike na dunajskem vseučilišču. Deželni šolski svet mu je dovolil poskušno leto dovršiti na novomeški gimnaziji.

(Imenovanje.) Zastop zdravstvenega okrožja Rudolfovo je imenoval g. Ludovika Kalčič-a oskrbnikom tukajšnje ženske bolnišnice cesarice Elizabete in uradnikom zdravstvenega okrožja Rudolfovo. Imenovani odide meseca februarja v bolnico v Linc v prakso.

(Promocija.) Avskultant pri okrož. sodišču v Novem mestu g. Beno Sabothy je bil včeraj 14. t. m. v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča slovesno promoviran doktorjem prava. Častitamo!

(Poroke.) Poročil se je v Novem mestu g. Davorin Majcen, c. kr. gimn. profesor z gospico Marijo Jelenčev. — C. k. žandarmerijski stražmojster g. Franc Schmuck, postajevedja v Polhovem Gradcu je vzel v zakon vdovljeno gospo Alojzijo Pintar, posestnico in gostilničarico v Kandiji. — Gospod Josip Mozetič, posestnik iz Prvačine pri Gorici poročil se je dne 13. t. m. z vdovljeno gospo Zofijo Kušljan, posestnico v Rudolfovem. — Obilo sreče!

(Vojaško veteransko društvo) za Dolenjsko v Rudolfovem ima svoj letni občni zbor v nedeljo 24. t. m. v gostilni „pri Slonu“ ob 3. uri popoldne.

(Prememba posesti.) Hišo gospe Zofije Kušljan na Katarininem trgu kupila je gospd. Marija Pegan za svoto 12.800 K.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu oktobru 1907 je 292 strank vložilo 123.730 K 70 h, 244 strank vzdignilo 96.997 K, torej več vložilo 26.733 K 70 h. 5 strankam se je izplačalo hipotetičnih posojil 2900 K. 299 menic se je eskomptovalo za 103.226 K. Stanje vlog 3.050.760 K 93 h. Denarni promet 481.142 K 39 h. Vseh strank bilo je 1237.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okoličico) [reg. zadruga z neomejeno zavezo] imela je meseca oktobra 1907 prometa 212.835 K 15 h. Vložilo je 169 strank 56.211 K 87 h, dvignilo pa 131 strank 42.092 K 18 h. Posojil je bilo danh 31. strankam 45.904 K, a vrnilo je 126 strank 28.117 K 77 h.

(Pri porotnih obravnavah,) katere se prično 25. t. m. pride dne 25. pred sodišče Jakob Pungercar radi uboja. Isti dan vrše se še dve drugi obravnavi radi hudodelstva proti pravosti. 26. t. m. sodilo bo sodišče cigana Sebastijana in Matijo Brajdič radi ropu in Vincenc Krkula radi hudodelstva proti pravosti. Dne 27. t. m. pa Alojzij Puša radi uboja. Te obravnave zaključijo porotne sodbe za letos.

(Slovenski učni jezik) se vpelje v kratkem na slov. gimnazijah tudi na višjih razredih.

(Zasuli so) pred pošto star znamenit vodnjak, ker nima odkar imamo vodovod, praktične vrednosti. Stal je na nekdanjem kapucinskem vrtu, kateri je za časa, ko je bila sedanja pošta še kapucinski samostan, baje zavzemal prostor sedanjega pokopališča.

(Cesto) mimo bodoče nove gimnazije se vsled previsokih cen, ki so jih postavili gospodarji, po kojih zemljišču je cesta projektovana, ne bode gradila.

(Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem) v Ljubljani opozarja, da so pri nji na razpolago vse tiskovine in pristopne izjave za hotelsko družbo „Triglav“. Na željo se vpošljejo interesentom slike in načrti lepega hotelskega podjetja v Bohinjski Bistrici. Vljudo se vabi vsacega, da pristopi k temu domačemu podjetju, ki je neprecenljive važnosti v gospodarskem oziru. Pristopi se lahko le še do 15. dec. t. l., ker se potem skliče ustanovni občni zbor.

(Zidanje Belokranjske železnice in izseljevanje v tujino.) Brezdvomno se prične zidanje Belokranjske železnice že tekom prihodnjega leta 1908 ter bode dela na domačih tleh in potem na Hrvaškem in v Dalmaciji v izobilju nekoliko let. S tem hočemo opozoriti na ta zaslužek vse one mladenčice iz Dolenjskega, ki sedaj snujejo svoje naklepe, da se podajo v tujino, v Ameriko, na Nemško ali v razne nemške rudokope, naj počakajo raji doma, da dobe na domačih tleh večletni stalni zaslužek. To je najizdatnejše sredstvo proti izseljevanju. Ob enem pa tudi s tem opozarjamo merodajne činitelje, naj se deluje na to, da bi se pri oddajanju vseh različnih del pri zgradbi Belokranjske železnice in nje podaljšanja do Knina oziralo na naš narod, da zadobi isti zaslužek ter da se s tem ustavi tok izseljevanja. Na ta način krepča državna uprava sama naš živeli, če dá našemu prebivalstvu zaslužek in delo. Naše delavske moči, ki se nahajajo na Nemškem in drugod, pa s tem opozarjamo, da bode prišel kmalu čas, ko bode dobiti na domačih tleh dovolj dela, naj se tedaj polagoma vračajo v svojo ljubljeno domovino z blagim namenom, da jo ne bodo več zapustili. Mnog izmed njih je naročen na „Dolenjske Novice“ in ko bode bral te vrstice, naj se spomni domovine in naj širi to vest o zidanju Belokranjske železnice med svojimi rojaki.

(Županstvom!) Akoravno so se razmere za poljske delavce v državi San Paulo v Braziliji dokaj zboljšale, vendar je izseljevanje v to državo delavcem, kateri nimajo potrebnih sredstev še vedno odsvetovati. Sicer se ni več bati za redno izplačilo zaslužene mezde, vendar večini naših delavcev ne ugaja odkazano jim delo, kakor tudi ni upati, da bi si kaj prihranili ter postali kdaj samostojni. Življenje je v primeri s zaslužkom zelo drago in vsled spremembe podnebja nastopajoče bolezni, nenavadna hrana in druge okoliščine odvzamejo večinoma že precej spočetka vso srčnost in vztrajnost. Njihov položaj v San Paulo nikakor ni boljši nego doma. Le izjemoma, kadar se kaka družina z več vsaj napol odraslimi otroci zna prilagoditi ljudem, njih značajem in krajem, ter se privadi njih jezika, more se ji po več letih pri posebni pridnosti in vztrajnosti, posrečiti skromen prihranek. Drugače se godi seveda onim poljedelcem, ki razven zdravja in za delo sposobne rodbine prinese seboj glavnico, saj 1000 kron. Ti si zamorejo, bodisi od države, bodisi od zasebnikov vsak čas kupiti ugodno ležečo zemljo pod sprejemljivimi pogoji, ter s pridnostjo in vzornim gospodarstvom dospeti do srednjega blagostanja. Novi državni zakon dovoljuje razne vredne ugodnosti in ker leže zemljišča večinoma ob železnici, je mogoče pridelke lahko in dobro razpečavati. Važno pa ni samo, da izseljenci prinese seboj potrebna sredstva, temveč tudi trdno voljo in skrajno vztrajnost.

(Mestna hranilnica) je, kakor danes mej naznanili objavlja, zvišala obrestno mero v vsih strokah. Povod temu je, da so vsi večji denarni zavodi, ne samo v Avstriji, ampak po vsem svetu zvišali obrestno mero v vsih strokah. Upati je, da se ta položaj v teku enega leta predružači, kar bo gotovo tudi naša hranilnica, kakor hitro se razmere zboljšajo, vpoštevala.

(Nesreča) Drvarji Anton Kikelj iz Smuke, Ivan Hrovat iz Stranj pri Žužemberku in Tomaž Čampelj iz Hinja so podirali dne 5. t. m. v knez Auerspergovem gozdu „Kamnapeč“ drevesa. Veja padajoče velike orjaške bukve udarila je delavca Ivana Hrovata tako močno po glavi, da je obležal mrtev na mestu. Truplo ponesrečenca so prepeljali v kočevsko mrtvašnico.

(Velik požar) uničil je dne 4. t. m. ob 3. popoldan na Novi Lipi, viniške župnije štirim posestnikom razun ene kleti in dveh senikov popolnoma vse do tal, kajti o času nesreče bili so prizadeti posestniki odsotni pri svojih opravilih na polju itd. Zgorel je tudi prešič vreden 120 kron. Mej požarom razsajala je grozna burja in le božji milosti in prizadevanju gasilnega društva iz Vinice, orožništva in požarovalnim sosedom gre hvala, da ni zgorela vsa vas, ki šteje 45 hiš. Trije posestniki so zavarovani za 2900 K. Vsi štirje pogorelci pa imajo škode 30.000 kron. Mile darove sprejemata župni in občinski urad na Vinici. Mi pristavimo samo še: Kdor hitro da, dvojno da.

(Angleški izseljevalno informacijski urad v Londonu) sviri angleške podanike: pred izseljevanjem v sladkorne plantaže v Severni Kvensdeželi, in sicer zaradi prevlažne tropične klime. To velja tudi našim izseljencem.

(Stavodolžni v inozemstvu.) V inozemstvu stalno bivajoči mladeniči, katere veže še stavna dolžnost naj, na podlagi § 2 priloge V. k § 108, vojnih predpisov I. del vložijo prošnje pri njim najbližnjem ces. in kral. avstroogrskem poslaništvu ali konzulatu za oproščenje, da jim ne bode treba potovati v domovino k naborni komisiji. Na podlagi te prošnje bode dotični stavodolžni mladenič glede njegove sposobnosti za vojaštvo pregledan pri dotičnem poslaništvu oziroma konzulatu. Ako se dotičnik potem ravna po onih navodilih, katera se mu dajo po konzulatu, bode prost povodom povrata v domovino pregreška begunstva in posledic § 45 vojnega zakona.

(V bolnico Usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem) se je sprejelo meseca oktobra 165 bolnikov, koncem septembra jih je ostalo 86, skupaj 251. Od teh se je ozdravilo 98, zboljšalo 47, 4 so bili neozdravljeni odpušeni. Umrlo jih je 6 in sicer 1 za pljučnico, 1 radi sprjenja srčnega mišičja, 1 vsled vnetja potrebušnice, 1 radi gnojnega vnetja možganskih open, 1 radi raka na jetrah in 1 radi zmedenosti vsled alkohola. — V oskrbovanju jih je ostalo 96. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 3087.

(Najnovejši zakon) leta 1907 v Transvalu v Južni Afriki zabranjuje naseljevati se tam osebam, ki niso zmožne v kakem evropskem jeziku po narekovanju spisati prošnjo, da se jim naselitev dovoli; nadalje osebam, ki se ne morejo izkazati, da imajo toliko sredstev, da bi se mogle z njimi vsaj nekaj časa preživljati, ko so se naselile v kolonijo, kakor tudi onim, o katerih je soditi, da postanejo javna nadloga. Ravnotako je zabranjena naselitev prostitutkam in osebam, ki bi se hotele na kakršenkoli si bodi način preživljati od prostitucije. Tudi gobovi, umobolni in osebe, ki imajo nevarne nalezljive bolezni se ne smejo naseliti v transvalski koloniji. Istotako se naselitev zabranjuje osebam, ki so bile od tam že izgnane ali zavržene, in onim, katere so označene od odtotne vlade same, ali pa je le-ta dobila o njih diplomatičnim potom uradno obvestilo, da so nevarne javnemu miru in redu deželne uprave. Ženske in nedoletni otroci, tudi one, katerih možje ali očetje so bili že izgnani ali zavrženi, se, ako nimajo posebnega zadržka, v koloniji lahko naselijo. Kar se tiče denarnih sredstev, so pri ti točki izvzeti poljedelski delavci in posli, izučeni rokodelci, kakor tudi strojni delavci in rudokopi, pa le če vstopijo takoj po naselitvi h kaki dobro sloveči osebi in če je napravljena pogodba, katera pa mora biti potrjena po kolonijskem agentu v Londonu, ali kakem drugem uradnem organu, za primerno plačo in primeren čas.

(Kletarski tečaji.) Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeru z drugimi, bolj naprednimi, vinorodnimi deželami še na jako nizki stopinji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelavati dobro, okusno in stanovitno vino in z istim s pridelki drugih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, žlahtno in stanovitno vinsko kapljico? Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako z njim pravilno ne ravnaajo. Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več trodnevnih kletarskih tečajev. Kdor se misli enega teh tečajev vdeležiti, mora se pismenim potom ali ustno zglasiti vsaj do 25. novembra t. l. pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporoča se, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

(Prihodnji semenj) v Kandiji za govedo, konje in prašiče bo v četrtek 21. novembra. Kupci in prodajalci se vljudno vabijo.

(Česa potrebuje Novo mesto najbolj nujno?) O nobeni stvari se dandanes toliko ne govori v šolskih krogih kakor o tem, kako bi se dalo zdravstveno stanje pri šolski mladini izboljšati. To se pa le da doseči, ako so dani temeljni pogoji, na podlagi katerih se da sploh kaj storiti. Eden takih temeljnih pogojev pa manjka v Novem mestu, namreč ljudska kopelj. Novo mesto ima vodovod, pa nobene ljudske kopelji, in to je največa nedostatkost glede zdravja šolske mladine. Celih deset mesecev šolskega leta si šolska mladina ne skopa telesa v topli vodi. Zdaj ko se zida v mestu nova bolnica za ženske, bi se lahko prizidala ljudska kopelj; to bi stalo nekaj sto kron in Novo mesto bi imelo silno potrebno javno kopelj. Mi opozarjamo na to občinski odbor novomeški, posebno pa zdravstveni svet dežele Kranjske in pa vlado, da naj to nedostatkost odpravijo. Mogoče da se pobriga za to stvar tudi kak poslanec in poprosi vlado podpore za napravo ljudske kopelji. Torej na delo, korist bo velika! In ako bi še hotela prispevati v to svrhu tudi Kranjska hranilnica, bi si pridobila posebno za šolsko mladino zlate zasluže.

(Nezgode.) Koščak Ivan, gostilničarja sin v Rudolfovem, je dne 2. novembra na domačem dvorišču padel in si zlomil levo nogo nad kolonom. — Iz gostilne grede je padel po stopnicah 72 letni Medved Jože iz Kržišč pri Boštanju in si zlomil levo nogo. — Svatba je bila dne 5. novembra v

Straži pri Leskovcu. Fantje so, kakor po navadi, voglarili. Da bi slavnost povečal, prinesel je 24 letni Grozina Anton, kateri je prišel še-le letos od vojakov s sabo staro puško, katera je bila že dalj časa nabasana. Pri prvemu strelu se puška razpoči in raztrga neprevidnemu strelcu levo roko. Pripeljali so ga v bolnico v Kandiji, kjer so mu morali odrezati roko za pestjo. Toraj pozor pri starih puškah! — Berus Franc, posestnik iz Rudečega kala, občina Dobruče, je streljal na lisico. Stara puška se je razletela in odtrgala hrabremu lovcu palec leve roke. Lisica, ali če je bil morda lisjak, je seveda srečno odnesla pete. — Že več časa živita v prepiru Gušič Matija, posestnik v Vivodini in gozdni paznik Keler Jure. Dne 7. novembra sta se zopet kregala. Med preprirom sname zadnji puško raz rame in ustrelil Gušiča v trebuh. Poškodba je sicer nevarna, a upati je, da ostane ranjenec pri življenju. Keler-ja so zaprli. — Vsi navedeni se zdravijo v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem.

(Lepo trobentico) popolnoma razcveto privabila je nenavadna mila jesen v prezgodno življenje. Čast. gospod Fran Novak, kaplan v Stopičah jo je prinesel našemu uredništvu.

(Oznaniilo.) Vojaška uprava kupi po trgovskih običajih pri vojaških oskrbovalnicah in sicer v Mariboru 200 m³ trdih, v Celju 500 m³ trdih, v Trstu 1000 m³ trdih, v Celovcu 1500 m³ mehkih, v Ljubljani 800 m³ trdih in v Gorici 1300 m³ trdih kurilnih drv. Dotične kupne obravnave se bodo vršile pri imenovanih vojaških oskrbovalnicah in sicer: v Mariboru dne 15. t. m. za Maribor in Celje, v Trstu dne 19. t. m., v Celovcu dne 21. t. m., v Ljubljani 25. t. m. in v Gorici 28. t. m. Kolekovane ponudbe je najpozneje do 10. ure dopoldne poslati na imenovane vojaške oskrbovalnice. Podrobnosti se lahko izvedo med uradnimi urami pri c. kr. okrajnemu glavarstvu v Rudolfovem.

(Odbor „Slov. Matice“) imel je 5. t. m. 154. sejo, pri kateri se je mej drugim tudi sklenilo proslaviti 400 letnico Primoža Trubarja s slavnostno akademijo in izdajo „Trubarjevega Zbornika“. Istotako proslavi se 100 letnica rojstva dr. Jan. Bleiweissa s posebno „Spomenico“. — Poseben spis izide v „Knezovi knjižnici“ povodom upokojitve Matičnega častnega člana, vseuč. prof. dr. V. Jagiča. Več novih povrjenistev se je osnovalo v raznih krajih. — Za t. l. je poravnalo udnino 2028, za leto 1908 11 udov. Od zadnje seje sem je pristopilo vnovič ali na novo 191 udov in dva ustanovnika. Konstatira se vnovič, da srednješolci in učiteljski plačujejo kot naročniki za društvene publikacije le po K 2.— Visokošolci plačujejo kot redni udje K 4.— letnine.

(Svarilo!) V najbližnjem roku se bo skušalo v večjem obsegu pregovoriti ljudstvo v odpotovanje in naseljevanje v deželo Nicarago v srednji Ameriki. Natančno ni še znano v kateri del te dežele se bodo izseljenci spravili. Ravno tako ni znano, kakšna je ta dežela in pod kakimi pogoji se bode naseljevanje vršilo. Ta dežela leži v gorkem pasu (Zone). Tamošnje podnebje je po večjem za Evropejce pogubno. Avstrijce je tam zelo malo. Vsled oddaljenosti in pomanjkanja komunikacijskih zvez je zelo težko doseči v slučaju potrebe zaščitne pomoči konzulatov. Resno se toraj svari pred izseljevanjem v to deželo.

(Dobavni razpis.) C. kr. trgovsko ministrstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo pri ravnateljstvu kralj. srbskih železnic v prostorih oddelka za gradbo novih železnic dne 28. novembra t. l. vršila ponudbena razprava za dobavo 205.000 železniških pragov iz hrastovega lesa za ozkotirne železnice in 610 m² hrastovega stavbenega lesa za ogibališča in mostove proge Stalač-Užice. Dobavni pogoji so v pisarni navedenega ravnateljstva v Belgradu na vpogled. Ponudbe se vsprejemajo do 28. novembra t. l. do 12. ure opoldne.

(Dobavni razpis.) C. in kr. mornarski provijantni urad v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava nakupiti razne provijantne predmete, med katerimi so tudi: pšenična in ržena moka, kumena, grah, fižol, čebulja, svinjska mast, krompir, kis, vino in dr. Ponudbe je vložiti najkasneje do 30. novembra 1907 pri c. in kr. mornarskem provijantnem uradu v Pulju. Tozadevni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

(„Ljudske knjižnice“ 5. zvezek je ravno izšel in obsega krasno zgodovinsko povest znanega hrvatskega pisatelja Avg. Šenoa „Seljačka buna“ v dobrem slovenskem prevodu pod naslovom „Zadnja kmečka vojska“, zgodovinska povest iz leta 1573. Povest, v kateri igra slovenski kmet in njega tlačitelj veliko vlogo, je od začetka do konca silno zanimiva; dejanje se vrši za dejanjem, da knjige ne moreš odložiti, dokler je ne prečitaš. Vsebuje tudi vzgojilen in poučen moment in bo za naše ljudstvo ne le zelo mikavo, temveč tudi jako koristno berivo; največjo veljavo pa daje tej povesti pristno zgodovinsko ozadje. Cena obširni 378 strani obsegajoči povesti znaša 1 K 60 h, v lični vezavi 2 K 60 h. V isti dobi se vrši tudi ravno izdana založba A. Medveda „Za pravdo in srce“, ki je izšla istotako, kakor povest „Zadnja kmečka vojska“ v zalogi „Katoliške Bukvarne v Ljubljani“.

(Nemško-slovenski in slov.-nemški slovar.) Spisal Franc Kramarič. Izdala založba knjig A. Hartleben na Dunaju in Lipskem. V dveh delih. 8°. Vsaki del 2 K 20 h. Vsaki del te 13 pol broječe knjižice obsega 18.000 skrbno iz zaklada slov. jezika izbranih in v pregledni vrsti sestavljenih besed ter je prekoristna pomožna knjiga ne samo slovensčine se učečemu, ampak tudi vsakemu, kateri ima opravka v južnejših delih Avstrije. Oziralo se je v tej knjigi na novi nemški pravopis in pri slovenskih besedah napravila so se znamenja za naglasjanje besed. V slovenskem kakor tudi v nemškem navedli so se radi lažjega pojmovanja dotični predmeti. V vsakem delu je na konci zaznamek tistih osebnih in geografskih imen, katera se ne glase v obeh jezikih enako. Želeti je, da se ta najnovejši, lep in ceno „Nemško-slov. in Slov.-nemški slovar“ v nemških in slovenskih krogih kar najhitreje udomači.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Gospodarske stvari.

— (Letošnja jesenska paša) je izvanredno ugodna, ne le zaradi tega, ker vsled ugodnega vremena že dolgo traja, ampak tudi zaradi tega, ker je zadostna in dobra. Trave dobro odganjajo, tako da ima živina več paše kakor druga leta. Vse to je pa letos veliko vredno, ker smo marsikje pridelali premalo krme za zimo. Že dosedaj smo vsled ugodne paše prihranili precej krme. Ustreglo se je pa tudi živini, kajti reja na paši vse drugače vpliva kakor reja po naših slabih hlevih. Dal Bog, da bi ugodno vreme še nekaj časa trajalo in pripomoglo kmetu, da bi lažje preredit živino čez zimo.

— (Mokre staje.) Živini je treba po zimi gorkega in suhega ležišča, da se odpočije in dobro počuti. Take staje so potrebne delavni živini, posebno pa molzni živini. Če so staje mrzle in mokre, ni prav nič čudnega, ako nam živali bolehalo in ako ne dajejo zaželenih koristi. Ker se po naših hlevih na to premalo pazi in ker stoji živina še pogostoma preveč na mokrem, naj se staje popravijo, živini sami pa naj se dobro nastilje. Komur je vseeno, kako živina leži, ta naj si sam pripiše, ako se živina slabo redi in ako malo molze. Posebno občutljiva je v tem pogledu mlada goved.

— (Zatiranje travniškega plevela.) Naši travniki so polni raznega plevela. Po vlažnih travnikih raste preslica in vodenika, drugod zopet zlatice, podlessek, divji regrat itd. Kakor uče novejša izkušnja, se da ta plevel zatirati s kalijevimi gnojili. Ako škropimo plevelna mesta s 30 odstotno raztopino kalijeve soli, pa se pokončajo plevelne rastline. Škropiti pa je zgodaj spomladi, ko so rastline še malo razvite. Za zatiranje mahu je posebno dober kajnit.

— (Zalite vinsko posodo!) Vino je pokipelo, zato ga je imeti v polnih posodah. Sicer se kmalo naseli kan, ki vino slabi in ga kvari. Vino je treba večkrat zaliti in sicer s takim vinom, kakor je v sodu. Zato je pa treba, da skrbimo za potrebno zalijo.

— (Kako se vzame vzorec za poskušnjo Tomasove žlindre.) Tvornice za Tomasovo žlindro jamčijo le za pošiljatve v celih vagonih. Vzorce za poskušnjo je vzeti na naslednji način: Z nalašč za to prirejenim svedrom je iz vsake pete vreče vzeti poskušnjo, ki naj se potem na suhi podlagi dobro zmeša in spravi v primerno suho steklenico, ki se zamaši in zapčeta s pečatom prejemnika in priče. Po-

skušnjo naj vzame kupec, oziroma prejemnik ali njegov pooblaščenec, v navzočnosti nepristranske priče, ki se mora o namenu vse zadeve poprej poučiti. Na steklenico je prilepiti listek, kamor je zapisati število vagona, železniško postajo, odkoder je bila Tomasova žlindra poslana, datum in ime tvornice, potem število vreč, težo, znamko in zajamčeno vsebino fosforove kisline. Za vsak vagon je vzeti, posebno poskušnjo v tri steklenice ter mora biti v vsaki najmanj 250 g na popisani način vzete žlindre. Vse tri steklenice za vsak vagon je pravilno popisati in izpolniti je tri svedoče o vzeti poskušnji, ki jih mora podpisati prejemnik ali njegov pooblaščenec in omenjena nepristranska priča. Ena steklenica s poskušnjo se mora takoj poslati na kako kemijsko preskušališče, ki je v to syrho pooblaščen. Za Kranjsko je pooblaščen kmetijsko-kemijsko preskušališče za Kranjsko v Ljubljani.

— (Davka prosto kuhanje žganja) za domačo porabo. Finančno ministrstvo je izdalo navodilo, po katerem se dosedanje določbe o davka prostem kuhanju žganja za domačo rabo izpremenijo in izboljšajo. V navodilu so obsežni tudi razni predpisi in naznanila, ki so bila dosedaj raztresena, tako da je tu združeno vse, kar treba vedeti glede omenjenega kuhanja žganja. Navodilo pa se ne razpošlje le finančnim stražam, marveč tudi, kar je popolnoma prav, županstvom, da morejo vse prizadete poučiti, kaj treba storiti in kako postopati v tej reči.

Razne stvari.

* (Nove posadke na Primorskem.) Premestijo se: bosanski regiment št. 4 iz Dunaja v Trst; dragonski regiment št. 5 iz Dunajskega Novegamesta v Gorico, Ljubljano, Slov. Bistrico in Maribor; 5. kompanija pionirskega bataljona št. 5 iz Kremse v Pulo; 1. bataljon pešpolka št. 97 iz Trsta v Sežano; bataljon lovcev št. 11 iz Trsta v Gradiško; štab in tri kompanije lovskega bataljona št. 29 iz Gradiške v Ronke in Tržič; lovski bataljon št. 24 iz Budimpešte v Rovinj in Poreč; 2. kompaniji pionirskega bataljona št. 11 iz Przemysla v Gorico; 2. bataljon trdnjavsko-artiljerijskega polka št. 3 iz Przemysla v Pulo; bataljonski štab, 1. in 4. kompanija trdnjavsko-artiljerijskega bataljona št. 3 iz Petrovaradina v Pulo ter 2. in 3. kompanija trdnjavsko-artiljerijskega bataljona št. 3 iz Sarajeva in Trebinja v Pulo.

* (Roparji v Trstu.) Varnostne razmere v Trstu so vsak dan slabše. O ropih zadnjih dni po tržaških ulicah se poroča: Neznani lopovi so v Via di Riborgo napadli nekoga Antona Grubisa iz Pizina, iztrgali mu s silo žepno uro in pobegnili. — Na Via Caserma je bil ponoči napaden neki moški, ki je pa klical na pomoč. Ob pravem času so prileteli policaji in aretirali napadalca, 31letnega fakina Arturja Prelca iz Nakla in 30letnega Karola Božiglava iz Sežane. — V Via del Beccherie je bil napaden kurjač Jurij Trevisan, kateremu so lopovi vzeli 12 kron. Kurjač je klical na pomoč in letel za napadalci. Policija je prišla samo enega napadalcev 18 let starega fakina Fuserja.

* (Različne novice.) 11. t. m. je umorila 30 letna dninarica Marija Rozman iz Tržiča v Vižmarjih pri Št. Vidu svojega šestletnega nezakonskega sina Franca in potem pobegnila. Deček je bil zastrupljen s strupom, kakoršen je za podgane. Pobeglo mater je orožništvo 12. t. m. aretovalo in izročilo deželnemu sodišču. — V Italiji so hude povodnji. Tiber je tako narasel, da nosi živali in drevesa s seboj. Reka Anien preplavila je mnogo vasi. Ceste in železnice so poškodovane, da več vlakov ne more voziti. Oblak utrgal se je nad otokom Elba, našli so šest utonjenih oseb. — Pri Podklostru se je zadušil 66-letni gostač Fran Tarman, ker je med kadenjem v postelji zaspal in se je ista vnela. Telo bilo je deloma ožgano. — Mesto Karatag v azijski Buhariji je uničil velik potres. V Novi Buhari je uničenih 600 hiš, 200 oseb pa ubitih. — V Vladivostoku so našli po delavnicah vojnega pristanišča orožje, strelivo, bombe, načrte, spise in pečate revolucijske vladivostoške vojaške organizacije.

* (Roparski umor pri Vrhniki.) Z Vrhnike se poroča: V soboto dne 9. t. m. med 3. in 4. uro popoldne je bil umorjen in oropan nad Vrdom pri Vrhniki zelo pri-

Ljubljani 38 letni polir Matija Cedolin, ki je bil uslužben pri podjetniku Lev Landesbergu z Dunaja. Nesrečnej, ki zapušča popolnoma obupano ženo in enega nepreskrbljenega sina je imel nalogo, da izplača delavcem, ki pripravljajo prostor za novo železniško postajo nad Vrdom — tedensko mezdo. Pri sebi je imel svojega in podjetnikovega denarja okoli 5000 K. Kmalu nad Vrdom, ko ukrene po neki stezici držeči skozi gozd, zavaljal mu je neki lopov z nožem več smrtonosnih ran med temi tudi eno zadaj na vrat. Mrtvo truplo je zavlekel zločinec s steze v goščavo in tamkaj oropal. Vzel mu je kakor se sliši okoli 2300 K, katere je imel umorjeni deloma v neki vrečki in deloma v žepu. Znesek 2690 K je pa imel umorjeni zašit v spodnjih hlačah, kateri denar pa tolovaj k sreči ni opazil. Vrhniška žandarmerija pa pridno zasleduje zločinca. Dosedaj so zaprli že tri sumljive osebe in med temi tudi enega domačega socialdemokrata, ki je bil že večkrat radi tatvine kaznovan. Aretirani so delavci: Valentin Benda, Janez Čebula in Fran Tavčar, to radi tega, ker niso mogli za ta čas izkazati svoj alibi. Oddali so jih okrajnemu sodišču na Vrhniki.

Smešnice.

(Opravičena želja.) Neka bolnišnica je imela slovečega zdravnika, kateri je bil znan kot izvrsten kirurg. V bolnišnici bil je bolnik, kateremu je zdravnik že štirikrat prepiral trebuh ter zopet zašil, toda bolniku ni odleglo, vedno je še čutil bolečine v trebuhu. Zdravnik se je odločil, da ga še enkrat operira. Drugi dan mu je zopet prerezal trebuh, vzel drob vun, ga dobro očistil in prekrtačil ter vse spravil v pravi red. Ko hoče bolniku zopet zašiti prerez, se ta iz narkoze prebudi, pogleda, in ko vidi, kaj da zdravnik name-rava, reče s slabim glasom: „Gospod zdravnik, prosim bodite tako dobri, naredite moj trebuh kar na knofe za zapeti.“

(Aha!) Gospodar: „Prosil bi Vas, da ne delate tacega ropota, kadar po noči domu pridete.“ — Najemnik: „Ropota ne delam jaz, ampak moja žena.“

(Zato.) A.: „Ali se ne bi vi nikoli v petek podali na pot?“ — B.: „Nikoli!“ — A.: „Tega pač ne zapopadem, zakaj ste tako praznovorni.“ — B.: „To ni nikakor prazna vera, ampak jaz dobim še-le v soboto denar!“

(V vojaški šoli.) Poročnik: Začelo se je temniti, v daljavi zbirajo se temni oblaki — kmalu, kmalu bo začelo grmeti! Kedo me je razumel, kaj mislim? — Rekrut: Gospod poročnik, dež bo.

(V pivnici.) Sinko: Glej, glej papa, naš pes pa tudi pivo pije!“ — Oče: „No zakaj bi pa pes ne pil piva? Vsaj so tudi nekateri ljudje, ki vodo pijejo.“

(Nikoli zadovoljna.) Mož: „No, bodem pa radi ljubega miru odnehal!“ — Žena: „Da si pa radi tega ne bodeš domišljeval, da si tudi pametnejši!“

(Moderne slike) A. Zakaj se slikar podpiše na svojo sliko? — B. Zato, da se vè, kje je zgoraj in kje spodaj.

(Dobra.) Paznik k kaznjencu: Sramujte se vašega grdega obnašanja. — Kaznjene: G. paznik, ako vam ne ugaja, pa me vun vrzite.

(Čudna mačka.) Neka družina je imela mačko, katera je pa imela to čudno lastnost, da je pri lepem vremenu spala vedno na strehi, pri grdem vremenu spravila se je vedno v klet in ko bi mogla, šla bi še globokeje. Ko je mačka poginila, pusti jo družina preiskati, in kaj je bilo? Mačka je požrla barometer.

(Dobra služba.) Dekla (sobarici): „Moraš veliko obleke snažiti, Mara?“ — Mara: „Ne, v tem oziru mi je dobro! Na vse zgodaj se odpelje gospodična na svojem kolesu, mladi gospod sploh ne pride po noči domu, in vrhno sukno gospodovo zapre milostiva na večer v svojo omaro!“

(Slaba vest.) Mož (pred oddelkom divjih mačk v zverinjaku svoji soprogi): „Pojdiva naprej!“ — Ona: „Aha, teži te slaba vest, ker ga vsak dan domu prineseš!“

(Dobro mu je zasolil.) Ribič in lovec, ktera si nista posebno dobra, se srečata na potu. Lovec: „Si kaj ujel?“ — Ribič nevoljen: „Nič!“ — Lovec: „Ali so šle ribe na sprehod?“ — Ribič: „Da, in sicer s tistimi zajci, ktere ti zadel nisi!“

(Hitrost.): Bogataš: „Dandanes deluje pošta res jako hitro! Ob 4. uri razposlal sem naznanila o zaroki svoje hčere, in glej, ob 6. uri oglasili so se že nekateri upniki mojega bodočega zeta!“

(Izvrsten izgovor.) Gospodinja: „Kako vendar si mogel iz korbice klobaso izgubiti?“ — Vajenec: „Oprostite, mej potom privzdignil sem pokrov, in ko klobaso zagledam, je bila že — izgubljena!“

(Poštenjaki.) „Poslušajte kaj se je zgodilo: Naceta so zaprli, ker je nekomu sukno ukradel!“ — „Prav se mu godi; ali ni mogel sukne kupiti in je ne plačati, kakor delajo drugi pošteni ljudje!“

(V šoli.) Učitelj: „Zakaj je samomor velik greh?“ — Učenec: „Ker zdravju močno škoduje.“

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

G. dr. J. Schegula za pol leta 25 K. Po g. dr. Scheguli iz neke kazenske pravde 25 K. Neimenovan duhoven 20 K. G. M. Mramor, posestnik 10 K. Vlč. g. Ign. Šalehar, župnik, za november 10 K. Mesto in Kandija za november 55 K 50 h. G. Fr. Zupančič, posestnik pri kolodvoru v Mirni peči 10 K. Iz sv. Križa pri Kostanjevici 20 K. Župljani iz Mirne peči tri vozove različnih živil. — Zahvaljujem se za vse darove — zlasti še dobrim Mirnopačanom in tamošnji duhovščini, ki se je potrudila za uboge študente. Bog plačaj stotero ter daj posnemalec! Lepo prosim še podpore zlasti živil.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

GRADEC,	2. novembra	33	49	68	84	25
TRST,	9. novembra	72	90	6	32	88

Ob svojem odhodu v Ljubljano, kličem tem potem vsem prijateljem in znancem, od katerih se nisem mogel osebno posloviti: Na zdar!

(264)

Rudolfovo, 12. nov. 1907. Rudolf Delhunja, c. kr. davč. asistent.

IZJAVA.

(270)

Podpisani obžalujem žaljive besede, ki sem jih govoril o g. Alojziju Andree in izjavljam, da mi je on že zdavno vse pošteno plačal in kar sem dosihmal pomotoma trdil, s tem preklicujem.

M. Zega.

(267)

RAZGLAS.

Podpisano županstvo naznanja, da so prošnje za podelitv

Cesar-Franc-Josipove jubilejne ustanove

vložiti do 23. t. m., katero dobi 20 oseb po 10 K. — Pravico do té ustanove imajo vsi v mestu stanujoči reveži.

Mestno županstvo Rudolfovo,
dné 15. novembra 1907.

P. N.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da otvorim Martinovo nedeljo, dne 17. novembra t. l. svojo

na novo urejeno gostilno

: : v Št. Petru, v vili „med orehi“. : :

Potrulil se bom imeti vedno izborna dolenska domača vina in dobro pivo ter skrbel za dobra jedila in točno postrežbo.

(262)

Za obilen obisk se najuljudneje priporočam

spoštovanjem Janez Jarc, gostilničar.

Dr. E. Volčič

in sodni pravilnik

Civilnopravdni red

dobi se še le v nekoliko izvodih v knjigarni J. Krajec nasl. v Rudolfovo.

Krompir

v vsaki množini in po dobri ceni kupuje oskrbništvu v Pogancah pri Novem mestu. (146-3-3)

Občinska hranilnica v Kostanjevici

edina hranilnica v kostanjeviškem okraju, naznanja, da je pričela s poslovanjem v začetku meseca avgusta t. l. in se nahaja

v občinski hiši zraven županskega urada.

S strankami posluje vsako nedeljo in torek od 8. do 12. ure dopoldne. Ob navedenih dnevih sprejema hranilne vloge, jih obrestuje po

 4%

(241-4-3)

ter pripisuje nevzdignene obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Za varnost vlog jamči občina kostanjeviška z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo, hranilnica sama pa je pod nadzorstvom c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena varščina v znesku 20.000 K.

Posoja se na zemljišča po 5%, na menice in vrednostne papirje po 6% na leto.

Občinska hranilnica v Kostanjevici,
meseca septembra 1907.

Ivan Globočnik l. r.,
predsednik upravnega odbora,
Lavoslav Bučar l. r.,
pisarniški ravnatelj.

Rajmund Doležalek l. r.,
predsednik ravnateljstva,
Alojzij Gatsch l. r.,
blagajnikar.

Hiša v najem.

Hiša na glavnem trgu v Šmarjeti, pripravna za mesarski obrt, ker je mesnica zraven, ali kakega rokodelca, čevljarja, krojača, kovača, ker je pomanjkanje zanje, se dá takoj v najem pod ugodnimi pogoji. Več o tem pové Janko Karlovšek, Šmarjeta, Dolenjsko. (263-2-1)

Prav lepo posestvo je iz proste roke na prodaj.

Zraven spada hiša s tremi sobami, kuhinja, kamra (špajza), pod hišo velbana klet, in pripravna za prodajalno. Hiša je pripravna za gostilniško obrt. Zraven velik lep vrt, velbana štala, listnica in nad štalo pōd in snica, 4 hlevi in kozolci, 6 johov gozda, 2 njivi in vinograd že rigolan in zasajen, poslopje je vse novo v najboljšem stanu in hiša je z opeko krita.

Natančna cena se izve pri posestniku (252-2-2)

Franc Udovču, v Šmarjeti na Dolenjskem.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner?«

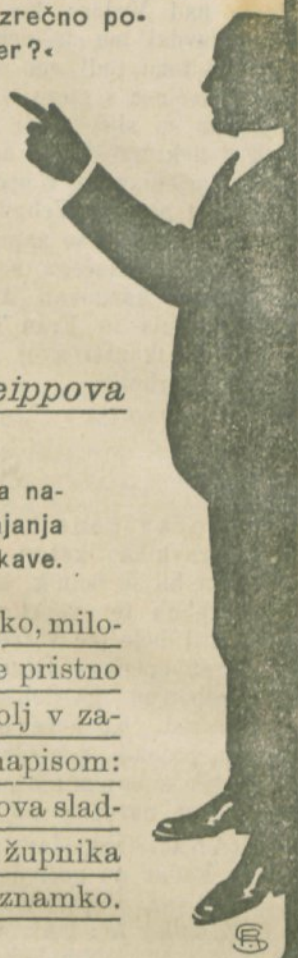
Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

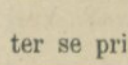
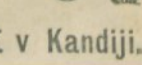
ima spričo posebnega načina svojega proizvodjanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvirnih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

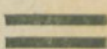

Od danes 15. oktobra nadalje prodajam

(248-3-3)

 govedino po K 96 kilo,
 teletino po K 120 kilo,
 svinino po K 120 kilo,

ter se priporočujem v obilen obisk. Javornik v Kandiji.

Pošten iz dobre hiše,
najmanj 14 let star, se takoj sprejme
v manufakturno trgovino (239-0-4)
Karl Barborič v Rudolfovem.

Hiša na Florjanskem trgu
v Novem mestu št. 126,

ločena od drugih poslopij s prostornim vrtom, na lepem prostoru v sredini mesta se proda iz proste roke. Več se izve pri lastnici ravnotam. (299)

 Iščem dečka

14 do 16 let starega, poštenih starišev,

kateri naj bi se učil mlinarske in žagarske obrti. Natančneje pogoje pri Franc Lenarčiču, Nova vas, via Rakek.

Mestna hranilnica v Novem mestu

naznanja slavnemu občinstvu, da bode vsled sklepa upravnega odbora od 12. novem. t. l. obrestovala vloge po $4\frac{1}{2}$ odstotkov, hipotečna posojila po $5\frac{1}{2}$ odstotkov in menice po 7 odstotkov in to začasno, dokler se razmere na svetovnem denarnem trgu ne predružačijo. ■■■■■■■■ (271-0-1)

Učenec

14 let star iz dobre hiše, ki bi imel veselje do pekovske obrti, se sprejme pri g. Franc Springerju v Trebnjem. ➡ (251-0-2)

Na prodaj je hiša ≡ ≡ št. 61. za šolami.

(182-0-9) ===== Berta Vojska. =

(256-0-2)

Učenec

iz poštene hiše, ki ima veselje do čevljarstva, se sprejme v poduk pri FRANJO PICELJ, čevljar v Rudolfovem.

Izvrstno vino domačega pridelka v veliki ali manjši množini ima na prodaj ≡ ≡ graščina STRUGA.

(265-2-1)

Naslov: gospa Ant. pl. Fichtenau, Novo mesto.

Gostilna Ferlič, Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7.

(52-0-15)

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateleju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10.—5. ure.

Ženske lase

zmešane in rezane ku-
pujem po naj-višji ceni.

Izdelujem vsa vlasul-
jarska dela. V zalogi
imam fina toaletna mila,
prave francoske parfume
itd. BAYRUM teko-

čina proti izpadanju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnami, HAAR-PETROL za rast pomladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam Ivan Svetec,

(261-24-1) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

= Nova hiša =

z opeko krita, ki ima tri sobe, kuhinjo, klet, hleve itd., ter je pripravna za gostilno, ker leži tik ceste, je na prodaj v Cerovem logu pri Št. Jerneju. Polja je za sedem mernikov posestve in zraven spada tudi vinograd. — Natančneje pri (266-2-1) Franc Potočar-ji, Gor. Stara vas, p. Št. Jernej (Dolenjsko).

Knjigoveškega vajenca

sprejme tvrdka J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Izvršiti je moral vsaj eden razred srednjih šol.

Prva ljubljanska velika žgalnica kave,

Karel Planinšek, Ljubljana, Dunajska cesta.

Električni obrat, tedaj večkrat na dan sveže žgana kava; izvrstna kakovost, najboljši aroma, krepkega okusa. Najnižje cene za posamezne vrste in za najpriznanejše zmezi. (29-12-11)

➡ Pošiljatve od 3 kg naprej poštne prosto. ➡

Želodčne kapljice

preje znane pod imenom
Kapljice sv. Marka,

sredstvo proti slabosti želodca, osobito proti koliki in ujedanju v želodcu in trebuhu ter proti zaprtim vetrovom. Podpira prebavo težkih, mastnih in preobilo užitih jedi.

1 duc. 4 K, 5 duc. 17 K, 10 duc. 32 K poštine prosto postavljen na vsako pošto.

Prosim, izvolite mi poslati še 12 steklenic „Želodčnih kapljic“, ktere nujno potrebujem, ker na moji (sebi čudodelno delujejo. Božo Pazič, Kastel-stari. — Prosim en ducat kapljic, ker sem se pri dveh mi poslanih ducatih prejšnjih, da izvrstno delujejo in jih hočem tudi svojim prijateljem priporočiti. Niko Stražičič, Babino polje. — Enakih dopisov, katerih vseh tu navesti ne morem, imam veliko in so vsakemu na upogled. Te kapljice izdeluje samo gradska lekarna v Zagrebu, radi tega treba je pri naročilih sledeč natančen naslov napisati: (244-10-3)

Gradska lekarna Zagreb, poleg trga sv. Marka 48.

Učenca

takoj sprejemem za mesarski obrt.
Alojzij Mežnaršič mesar v Kandiji.

***** (147-3-3)

IZ HAVRA V NEWYORK

samo 6 dni

vozijo brzoparniki „francoske“
prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

E. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

(26-24-21) nasprosti znane gostilne pri „Figovu“.

(250-12-2)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da
se kupuje stroje
v naših prodaj-
nah, =

katere se vse
lahko spozna
po zraven sto-
ječem znaku.

Singer Ko. akcijsko društvo za šivalne stroje
v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.

V najem se odda

(249-3-2)

mala prodajalna

z mešanim blagom, ki je jako dobro upeljana, združena z gostilno, ali brez nje, tik farne cerkve. Posebno pripravna za začetnike.

Kje pové **J. Pungerčič**, pošta Bučka.

Steckenpferd-lilijsko- mlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih priznalic najuspešnejše vseh medicinalnih mil proti pégam kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in roznate polti. — Dobiva se po 80 v komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. (99-25-17)

(152-24-12)

Tovarna strojev in železolivarna K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in odbiralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta štev. 31.